

NÁMSLEIÐ

Velferðartækni
og íslenska

FRÆÐSLUMÍÐSTÖÐ
ATVINNULÍFSINS

NAFN Námskrár

Velferðartækni
númer 18-422-2-40
Skerf til sjálfshjálpar í lestir og ritun
Númer 16-167-1-40

Námsleið

Velferðartækni og íslenska 18-422-2-40, 16-167-1-40

Vinnustundir nema

57 klukkustundir alls

Hverjum ætlað

Fullorðnu fólki eldra en 18 ára

Útgefandi

Fræðslumiðstöð atvinnulífsins, 2026.

Gert af: Fræðslumiðstöð atvinnulífsins
samkvæmt reglum um uppbrot námskráa FA

Efnisyfirlit

Námsleið – námskrá.....	2
Titill: Velferðartækni og íslenska.....	2
Námsleið lýsing: Velferðartækni og íslenska	2
Skipulag	3
Hæfniviðmið náms.....	3
Námsmat.....	4
Yfirlitstafla.....	5
Námsleið: Velferðartækni og íslenska	5
– úr námskrám: Velferðartækni og Skref til sjálfshjálpar í lestri og ritun.....	5
Námsþættir.....	6
Velferðapjónusta og tækni F-VELF2VE_4	6
Stefnur og starfsumhverfi F-VELF2ST_2	7
Samskipti, miðlun og gagnvirkni F-VELF2SA_1	8
Velferðarlausnir F-VELF2TV_3	9
Starfsþjálfun F-VELF2VI_5	10
Lestur F- TUNG1LE_1	11
Ritun F- TUNG1RE_3	12

Námsleið – námskrá

Vísað er til vefsíðu Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins (www.frae.is) á lista yfir hugtök í námskrám, námsleiðum og námslýsingum FA.

Titill: Velferðartækni og íslenska

Námskrá: Velferðartækni og Skref til sjálfshjálpar í lestri og ritun

Námsleið lýsing: Velferðartækni og íslenska

Námsleiðin sem hér er lýst er hluti af námskrá FA *Velferðartækni og Skef til sjálfshjálpar í lestri og ritun*.

Náminu er ætlað að efla þekkingu og auka hæfni þeirra sem starfa eða hafa hug á að starfa við velferðarþjónustu. Markmiðið er að nemi fái aukna þekkingu og leikni til að takast á við tækniþróun í velferðarþjónustu sem snýr að nýsköpun í tækni og nýtist við umönnun, verklega aðstoð, hjálpartæki, skipulag á heimilum, þjálfun, endurhæfingu, sérkennslu og atvinnu með stuðningi.

Námskráin *Velferðartækni* skiptist í fimm námsþætti sem allir eru hlut námsleiðarinnar. Af fimm námsþáttum námskrárinnar *Skref til sjálfshjálpar í lestri og ritun* liggja tveir námsþættir til grundvallar.

Heildarnámstími námsleiðar er 57 klukkustundir en námskráin *Velferðartækni* er alls 40 klukkustundir og námskráin *Skref til sjálfshjálpar í lestri og ritun* er alls 40 klukkustundir.

Skipulag

Námið samanstendur af bóklegum og verklegum þáttum þar sem tengsl við vinnustaði eru mikilvæg til að þjálfra verklag og styrkja tengsl námsmanna við atvinnulífið. Lögð er áhersla á að leiðbeinendur noti fjölbreyttar kennsluaðferðir sem henta fullorðnum námsmönnum og að þeir hafi með sér samráð um samþættingu námsþátta og taki tillit til markmiða og reynslu námsmanna. Gert ráð fyrir starfsþjálfun á vettvangi velferðarþjónustunnar í þeim verkþáttum og ferlum sem lögð er áhersla á.

Viðurkenndur fræðsluaðili ber ábyrgð á framkvæmd námsins og skipar verkefnastjóra sem hefur umsjón með náminu. Samhliða náminu er æskilegt að bjóða upp á stuðning í formi einstaklingsviðtala og ráðgjafar til að kanna hvar áhugi hvers og eins liggur hvað varðar vettvangsnám á vinnustað og eins að kanna atvinnumöguleika.

Leiðbeinendur tala íslensku. Ef brýn þörf er á, skýra leiðbeinendur mál sitt á öðru tungumáli sem hentar nemahópi.

Hæfniviðmið náms

Að loknu námi skal námsfólk búa yfir færni samkvæmt eftirfarandi hæfniviðmiðum.

Þekking

Nemi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á:

- mikilvægi nýsköpunar og tækni í velferðarþjónustu
- hvað velferðartækni felur í sér fyrir samfélagið
- hvaða áhrif velferðartækni hefur á einstaklinga og lífsgæði
- mismunandi lestraraðferðum og hvenær þær henta
- mikilvægi tjáningar til að koma hugsunum sínum og skoðunum á framfæri við aðra.
- möguleikum tölvunotkunar við textagerð og til upplýsingaöflunar
- mismunandi aðferðum ritunar eftir því sem við á hverju sinni.

Leikni

Nemi skal hafa öðlast leikni í að:

- greina notendamiðaðar tæknilausnir
- nota lausnir sem hjálpa einstaklingum til að takast á við daglegt líf, stuðla að heilbrigði og lífsgæðum á eigin forsendum
- beita grunnreglum í stafsetningu og málfræði til að stafsetja orð
- beita virkri hlustun og tjá sig á öruggan hátt
- nota ritvinnsluforrit og samfélagsmiðla við textagerð og samskipti
- beita mismunandi aðferðum til að skrifa ýmsar gerðir af textum
- lesa mismunandi texta, sjálfum sér til gagns og ánægju, með fjölbreyttum lestraraðferðum.

Hæfni

Nemi skal geta hagnýtt sér þá almennu þekkingu og leikni sem aflað hefur verið til að:

- nýta aðferðir sem setja samráð við notendur og þarfir þeirra í forgrunn
- endurmeta og innleiða ný vinnubrögð
- sýna notandanum skilning og nota þá þekkingu sem skapast til að þróa nýjar lausnir
- vera virk í að miðla upplýsingum til notenda um þau tækifæri og áskoranir sem velferðartækni býður upp á
- setja upp skipulegan texta á mismunandi hátt
- nýta fjölbreyttar aðferðir til að stafsetja orð og rita texta með viðeigandi hjálpartækjum
- greina efnisinntak orðræðu við lestur

- hlusta, tjá sig og vinna með öðrum á jákvæðan og skipulegan hátt
- greina efnisinntak orðræðu við lestur.

Námsmat

Námsárangur er metinn út frá þekkingar-, leikni- og hæfniviðmiðum námsins með fjölbreyttum matsaðferðum sem fræðsluaðili samþykkir og lýst er í kennsluáætlun.

Áhersla er lögð á að leiðbeinandi og námsmenn fari sem oftast yfir það sem hefur áunnist og hvernig námsmönnum gangi að ná hæfniviðmiðum námsins. Námsmati er ætlað að nýtast sem staðfesting á námsárangri og jafnframt sem hvatning, lærdómur og endurgjöf á námstíma.

Yfirlitstafla

Námsleið: Velferðartækni og íslenska

– úr námskrám: Velferðartækni og Skref til sjálfshjálpar í lestri og ritun.

Tafla 1: Skipulag náms

Tími er tilgreindur í klukkustundum

Nafn námsþáttar	Skammstöfun namskra.is	Klst. heild	Þrep
Velferðarþjónusta og tækni	F-VELF2VE_4	6	2
Stefnur og starfsumhverfi	F-VELF2ST_2	3	2
Samskipti, miðlun og gagnvirkni	F-VELF2SA_1	12	2
Velferðarlausnir	F-VELF2TV_3	12	2
Starfsþjálfun	F-VELF2VI_5	7	2
Lestur	F-TUNG1LE_1	11	1
Ritun	F-TUNG1RI_3	6	1
Vinnuframlag nema		57	

Tölur aftan við skammstöfun í töflunni vísa til útgáfunúmers námsþáttar á vefsvæði namskra.is

Frjálst val: Nei

Námsþættir

Heiti námsþátta kemur fram í yfirlitstöflu hér að framan og nánari lýsing er á hverjum námsþætti hér á eftir. Heitin eru lýsandi fyrir hvert fag.

Velferðarþjónusta og tækni

F-VELF2VE_4

Prep	2
Vinnustundir	6
Námsgrein	Velferðartækni
Viðfangsefni	Velferðartækni, nýsköpun, þekking á réttindum, tækniþróun

Lýsing

Tilgangur námsþáttarins er að fjalla um nýsköpun og tækni í velferð. Samfélagslegar, lýðfræðilegar og tæknilegar breytingar sem kalla á ýmiskonar tækni- og tæknitengdar lausnir við þróun og framkvæmd velferðarþjónustu. Velferðartækni er samheiti yfir þær tæknilausnir sem hjálpa til við að viðhalda eða þróa þjónustu velferðarsamfélagsins. Markmið með velferðartækni er að viðhalda og auka þátttöku einstaklinga í öllu daglegu lífi sem snýst um fólk, einstaklingsmiðaðar þarfir, sjálfstæði, öryggi og lífsgæði. Lögð er áhersla á samráð við notendur velferðartækni með það að markmiði að styrkja þá við að takast á við athafnir daglegs lífs. Í námsþættinum er lögð áhersla á að miðla þekkingu um þá möguleika, áskoranir og hugsanlegar takmarkanir sem upp geta komið innan velferðarþjónustunnar núna og í framtíðinni.

Hæfniviðmið námsþáttar

Námsmaður skal hafa þekkingu og skilning á:

- framtíðarþróun velferðarsamfélagsins/samfélagsbreytingar
- hugtakinu velferðartækni og hvað það felur í sér
- lýðfræðilegum breytingum
- þróun og stefnu í tækni og nýsköpun
- reglum um jafnrétti og almenn mannréttindi
- flokkum velferðartækni.

Námsmaður skal hafa leikni í að:

- leiðum til samráðs við notendur velferðartækni.

Námsmaður skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- gera sér grein fyrir þörf nýsköpunar og tæknilegrar þróunar
- rökstyðja hvers vegna velferðartækni er gagnleg
- sýna skilning á reglum um mannréttindi
- útskýra mun á flokkum velferðartækni.

Námsmat

Áhersla er lögð á símat og leiðsagnarmat sem byggir á vinnu, ígrundun og virkni námsmanna.

Stefnur og starfsumhverfi

F-VELF2ST_2

Prep	2
Vinnustundir	3
Námsgrein	Velferðartækni
Viðfangsefni	Réttindi, aðgengi, stefna

Lýsing

Tilgangur námsþáttarins er að námsmenn fái þekkingu á stefnum í velferðartækni, reglum og alþjóðlegum skuldbindingum ásamt almennum lagaramma um þjónustu og velferðartækni. Markmiðið er að námsmenn hafi færni í að afla sér upplýsinga um réttindi og aðgengi að hjálpartækjum og tæknilausnum með heildrænu tilliti. Jafnframt er fjallað um þróun velferðartækniþjónustu frá tilraunum til reglulegar starfsemi og skoðaðar leiðir að því að velferðartækni hætti að vera tilraunastarf og verði regluleg þjónusta. .

Hæfniviðiðmið námsþáttar

Námsmaður skal hafa þekkingu og skilning á:

- reglum sveitarfélaga, stofnana og fyrirtækja um umgengni og þjónustu
- almennum lagaramma um þjónustu og velferðartækni
- stefnum um velferðartækni og alþjóðlegar skuldbindingar
- réttindum, ferlum og aðgengi að hjálpartækjum, tæknilausnum, greiningum og umsóknum
- þróun velferðartækniþjónustu frá tilraunum til reglulegrar starfsemi.

Námsmaður skal hafa leikni í að:

- afla gagnlegra upplýsinga um velferðarlausnir, reglur og stefnur.

Námsmaður skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- greina eigið starfsumhverfi út frá lagaramma og stefnu viðkomandi stofnunar/fyrirtækis.

Námsmat

Áhersla er lögð á símat og leiðsagnarmat sem byggir á vinnu, ígrundun og virkni námsmanna.

Samskipti, miðlun og gagnvirkni

F-VELF2SA_1

Prep	2
Vinnustundir	12
Námsgrein	Velferðartækni
Viðfangsefni	Samskipti, siðfræði, trúnaður, aðlögunarhæfni, viðhorf og menningarlausni

Lýsing

Tilgangur námsþáttarinnar er að efla sjálfstraust námsmanna og auka færni þeirra í árangursríkum og heiðarlegum samskiptum. Með áherslu á valdeflingu og muninn á styðjandi og stýrandi miðlun. Námsmenn geri sér grein fyrir mikilvægi siðfræðilegra gilda, trúnaðar og persónuverndar. Taki ábyrgð á eigin viðhorfum og fordómum og öðlist hæfni til að aðlagast mismunandi þörfum og kröfum samfélagsins. Læra að greina þarfir með hliðsjón af velferðarlausnum, hafa innsýn í breytingar og þróun svo hægt sé að endurmeta stöðu einstaklinga hverju sinni ásamt því hvernig hægt er að tileinka sér ný vinnubrögð eða breyta þeim..

Hæfniviðmið námsþáttar

Námsmaður skal hafa þekkingu og skilning á:

- helstu áhrifapáttum í mannlegum samskiptum
- mikilvægi notendastýrðar og einstaklingsbundinnar nálgunar
- aðferðum sem stuðla að árangursríkum samskiptum
- innleiðingu breytinga og breytingarstjórnun
- eigin styrkleikum og veikleikum
- grundvallarreglum um persónuvernd og trúnað
- reglum um meðferð persónuupplýsinga
- almennum siðareglum og gildum í velferðarþjónustu
- undirstöðuatriðum tjáskipta og hvernig hægt er að forðast misskilning
- fjölbreytileika mannlífs og eigin fordómum.

Námsmaður skal hafa leikni í að:

- fylgja reglum um meðferð persónuupplýsinga
- greina á milli trúnaðarupplýsinga og annarra upplýsinga
- tjá sig heiðarlega, með virðingu og nærgætni
- bregðast við málum af ábyrgð og sjálfsöryggi
- hlusta á fordómalausan hátt
- að „aflæra“ gamla vana og tileinka sér ný vinnubrögð.

Námsmaður skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- greina á milli hvaða upplýsingar er viðeigandi að veita og hverjar ekki
- vera sjálfum sér samkvæmur, sýna frumkvæði og eiga opin og heiðarleg samskipti við aðra
- vinna með öðrum og deila gagnlegum upplýsingum
- virða skoðanir annarra og taka tillit til þeirra í eigin tjáskiptum
- sýna umburðarlyndi
- aðlaga framkomu sína að ólíkum einstaklingum og hópum við mismunandi aðstæður
- taka mið af siðfræðilegum gildum eins og sjálfsákvörðunarrétt notanda s.s. upplýstu samþykki, gagnsæi og gagnsemi við val á velferðartæknilausnum

Námsmat

Áhersla er lögð á símat og leiðsagnarmat sem byggir á vinnu, ígrundun og virkni námsmanna

Velferðarlausnir

F-VELF2TV_3

Prep	2
Vinnustundir	12
Námsgrein	Velferðartækni
Viðfangsefni	Tæknilæsi, upplýsingalæsi, virkni, viðhorf, nýsköpun, verkleg og tæknileg nálgun

Lýsing

Tilgangur námsþáttarinnar er að fjalla um fjögur megin svið velferðartækni og mikilvægi notkunar og þróunar tæknilausna í nútíma velferðarsamfélagi. Tækni til þjálfunar og eigin umönnunar. Þarfamiðað nýsköpun byggist á því að kortleggja og skilja þarfir notandans og nota þá þekkingu sem þá skapast til að þróa nýjar lausnir, verkferla og skipulag. Námsmenn kynnist algengum véla- og hugbúnaði í tölvum. Fáir þjálfun í notkun, prófun og umgengni á tæknibúnaði, geti áhættugreint og skjalfest styrkleika þeirra og veikleika tæknilausna. Fáir jafnframt þjálfun í að endurmeta og leiðrétta notkun búnaðar eftir uppsetningu og styðja nýja notendur við notkun velferðartæknilausna. Hafi færni í að leita sér upplýsinga, getu til að yfirfæra þekkingu á tæknibúnaði á mismunandi aðstæður og virkni og frumkvæði til að tileinka sér nýjungar.

Hæfniviðmið námsþáttar

Námsmaður skal hafa þekkingu og skilning á:

- hinum megin sviðum velferðartækni
- mismunandi tæknilausnum í velferðarþjónustu
- almennum véla- og hugbúnaði
- meta framvindu og árangri af notkun velferðartækni.

Námsmaður skal hafa leikni í að:

- framkvæma og prófa sig áfram
- leita sér að upplýsingum
- leikni í að meta þarfir einstaklinga
- leikni í að þróa ný vinnubrögð
- áhættugreina og skjalfesta styrkleika og veikleika tækja í prófun og máta saman einstakling og tæki
- endurmeta og fylgja eftir uppsetningu á búnaði og styðja nýja notendur.

Námsmaður skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- getur framkvæmt og prufað sig áfram varðandi tæknibúnað
- nýta þá öryggistækni sem til þarf sem ætlað er að skapa örugga umgjörð um líf einstaklinga
- nýta þá upplýsingatækni sem til þarf fyrir félagsleg samskipti
- nýta þá tækni til að bæta fyrir missi og styðja við bættu líðan t.d. minnistap - skert hreyfifærni – umhverfistjórn á heimili
- sýna frumkvæði við að afla sér upplýsinga um nýja tækni og nýsköpun og prófa sig áfram við notkun þeirra.

Námsmat

Áhersla er lögð á símat og leiðsagnarmat sem byggir á vinnu, ígrundun og virkni námsmanna.

Starfsþjálfun

F-VELF2VI_5

Prep	2
Vinnustundir	7
Námsgrein	Velferðartækni
Viðfangsefni	Þjálfun, úrvinnsla upplýsinga, aðlögunarhæfni

Lýsing

Námsþættinum er ætlað að tryggja að námsmaður fái verklega þjálfun við raunhæfar aðstæður. Tilgangur námsþáttarins er að styðja við yfirfærslu náms á vinnustað og kynna frekar þær tæknilausnir sem í boði eru. Lögð er áhersla á að námsmenn komist í tæri við algengustu velferðarlausnir og fái viðeigandi þjálfun í notkun þeirra.

Hæfniviðmið námsþáttar

Námsmaður skal hafa þekkingu og skilning á:

- velferðarlausnum sem eru í boði fyrir einstaklinga með sérþarfir
- vettvangi velferðartækni.

Námsmaður skal hafa leikni í að:

- nota þær lausnir sem henta hverju sinni
- fylgja eftir og endurmeta notkun á velferðartækni – leiðréttu notkun
- beita aðferðum til að færa þjónustuna nær notendum.

Námsmaður skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- veita einfalda ráðgjöf um notkun velferðarlausna
- búa yfir færni til að nota velferðartækni
- leggja sitt af mörkum til að auka árangur þjónustunnar.

Námsmat

Áhersla er lögð á virkni námsmanns við raunhæfar aðstæður.

Lestur

F- TUNG1LE_1

Prep	1
Vinnustundir	11
Námsgrein	Tungumál
Viðfangsefni	Lestur

Lýsing

Í þessum námsþætti er beitt samvirkni kennsluaðferð í lestri. Áhersla er lögð á hvort tveggja, einingar innan orða og merkingarbærar heildir. Unnið er með nálgun fjölskynjunar, það er snertingu, hreyfingu, sjón, heyrn og tali til að virkja sem flest skynfæri til náms. Merking orða og þau sem erfitt er að lesa, eru skoðuð sérstaklega, þau krufin til mergjar með fjölskynjunarnálgun og sett í fjölbreytt samhengi. Með þessari þjálfun örvast öll umskráning og lesskilningur og flæði lesturs á tungumálinu verður námsmönnum til gagns og ánægju.

Námsefnið þyngist stig af stigi og verður fjölskynjunaraðferðin virkt hjálpartæki fyrir námsmanninn til að kynnast tungumálinu betur.

Hæfniviðmið námsþáttar

Nemi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á:

- bókstöfum, atkvæðum og hljóðum.
- orðum og uppruna þeirra.
- framburði og merkingu orða.
- greinarmerkjum og hvernig tekið skuli mið af þeim við lestur texta.
- mikilvægi lestrarnákvæmni og hraða.
- mismunandi lestraraðferðum og hvenær þær henta til að fá; gróft yfirlit, afla bókstaflegra upplýsinga, lesa milli lína og draga ályktanir.
- möguleikum tölvunotkunar til upplýsingaöflunar.

Nemi skal hafa öðlast leikni í að:

- nota viðeigandi aðferð við lestur.
- lesa öll orð, þar á meðal þau sem eru ókunn og flókin.
- lesa og skilja mismunandi texta.
- beita aðferðum sem auka lestrarnákvæmni og leshraða.
- lesa sjálfum sér til gagns og ánægju mismunandi texta.

Nemi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem aflað hefur verið til að:

- nýta sér fjölbreyttar lestraraðferðir.
- auka og styrkja færni sína og þol til að lesa og skilja mismunandi texta.
- auka lestrarnákvæmni og leshraða.
- nýta sér tölvu og talgervil við lestur á því tungumáli sem við á.

Námsmat

Námsárangur og námsframvinda eru metin með hliðsjón af hæfniviðmiðum námskrár, með fjölbreyttum matsaðferðum. Áhersla er lögð á símat og leiðsagnarmat sem byggir á vinnu og virkni námsmanna. Æskilegt er að stöðumat fari fram áður en námið hefst, þannig gefst námsmönnum tækifæri til að fylgjast með framförum og fá einstaklingsbundna leiðsögn um framhaldið.

Ritun

F- TUNG1RE_3

Prep	1
Vinnustundir	6
Námsgrein	Tungumál
Viðfangsefni	Ritun

Lýsing

Í námsþættinum er áhersla er lögð á ritun stuttra texta eftir forskrift og frá eigin brjósti. Textarnir eru settir upp á skipulegan hátt með áherslu á notkun leiðréttingar- og yfirlestrarforrita.

Hæfniviðmið námsþáttar

Nemi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á:

- mismunandi aðferðum ritunar eftir því sem við á hverju sinni.
- ólíkum frásagnarmáta eftir tilefnum.
- hvernig koma á hugsunum sínum á framfæri á skipulegan hátt.
- möguleikum ýmissa forrita við textagerð og í samskiptum.

Nemi skal hafa öðlast leikni í að:

- skrifa texta varðandi daglegar athafnir svo sem tölvupóst og mismunandi orðsendingar.
- skrifa ýmsar gerðir af textum í samræmi við inntak og tilgang með skrifunum.
- beita mismunandi aðferðum við að koma frásögn á viðeigandi textaform.
- nota yfirlestrarforrit og orðabækur þar á meðal netorðabækur.
- nota tölvuforrit til að setja upp skipulegan texta á mismunandi hátt.

Nemi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem aflað hefur verið til að:

- nýta þau hjálpartæki sem henta hverju sinni.

Námsmat

Námsárangur og námsframvinda eru metin með hliðsjón af hæfniviðmiðum námskrár, með fjölbreyttum matsaðferðum. Áhersla er lögð á símat og leiðsagnarmat sem byggir á vinnu og virkni námsmanna. Æskilegt er að stöðumat fari fram áður en námið hefst, þannig gefst námsmönnum tækifæri til að fylgjast með framförum og fá einstaklingsbundna leiðsögn um framhaldið.

